Turkish Studies *Educational Sciences*

Volume 14 Issue 3, 2019, p. 565-578

DOI: 10.29228/TurkishStudies.22583

ISSN: 2667-5609

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info / Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 20.11.2018

✓ *Accepted/Kabul:* 10.06.2019

📅 *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (11.02.2019)-Referee 2 (25.03.2019)

This article was checked by iThenticate.

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE İNTERNETİN KULLANILABİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

*Mehmet FİDAN**

ÖZET

Dil eğitimi bireylerin toplumsal uyum sağlamalarında ve kendilerini ifade edebilmelerinde önemli konumda bulunduğu için araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Dil eğitimi temelde ana dili eğitimi ve yabancı dil eğitimi olarak iki başlıkta incelenmektedir. Bireylerin ana dili eğitimi ile başlayan bu süreç ilerleyen dönemde ilgi ve ihtiyaçlar doğrultusunda yabancı dil eğitimi ile devam etmektedir. Ancak bireylerin ana dilleri, yabancı dil eğitim süreçlerine hem bilişsel hem duygusal olarak etki edebilmektedir. Dil eğitimi süreci bireylerin sosyal bir varlık olmasından dolayı birçok ögenin etkisinde şekillenmektedir. Bu etkenleri ev, çevre, okul vb. olarak sıralamak mümkündür. Gelişen teknoloji internet kullanımının bireyler arasında yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Bu durum bireylerin dil gelişimine internetin ve internet tabanlı uygulamaların etki etmesine neden olmaktadır. Bu araştırmada yabancılara Türkçe öğretiminde internet tabanlı uygulamaların kullanılabilirliğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel yöntemlerden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı Türkçe Öğretim Merkezi'nde eğitim alan öğrencilerden elde edilen görüşme formlarından oluşmaktadır. Öğrencilerin seçiminde random yöntem kullanılmıştır. Bu görüşme formları doküman incelemesi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başlamadan önceki dönemlerine kıyasla, Türkçe öğrenmeye başladıktan sonra internet ve internet tabanlı uygulamaları Türkçe kelime ve ifade kalıplarını öğrenmek amacıyla kullanmakta daha istekli oldukları görülmüştür. Öğrencilerin genelinin Türkçe öğreniminde bu tür uygulamalardan faydalandığı tespit edilmiştir. Bu durum Türkçenin

* Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, E-posta: fidanm3838@gmail.com

yabancı dil olarak öğretiminde internetin kullanılabileceğinin göstergesi niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, İnternet Tabanlı Eğitim, Yabancılar Türkçe Öğretimi.

A RESEARCH ON THE USABILITY OF INTERNET IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

ABSTRACT

Language education is of interest to researchers because it is important for individuals to adapt themselves and to express themselves. Language education is mainly studied in two topics as mother language education and foreign language education. This process starts with the mother language education of individuals and continues with foreign language education in the following period in line with interests and needs. However, the mother language of individuals can affect foreign language education processes both cognitive and emotional. The language education process is shaped under the influence of many elements because of the fact that individuals are a social entity. These factors can be listed as home, environment, school etc. Developing technology enables internet usage to be spread among individuals. This situation causes individuals' language development to be affected on the internet and internet-based applications. In this study, it is aimed to determine the availability of internet-based applications in teaching Turkish to foreigners. Qualitative methods were used in the study. The data source of the research consists of interview forms obtained from the students who receive education at the Turkish Language Teaching Center. Random method was used in the selection of students. These interview forms were analyzed by document review method. According to the results of the research, foreign students learning Turkish use now internet and internet-based applications to learn vocabulary in more than before. It was determined that the students benefited from such practices in Turkish education. This case is an indication that the internet can be used in Turkish Language Teaching.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

There are many factors affecting the language acquisition process of individuals. It is possible to sort of related factors are family, environment, school. Starting from birth, these factors are able to maintain their influence throughout individuals lives. First of all, babies enter into a language education process under the guidance of their family. This period, which is the beginning of mother tongue education, then develops with the effect of the environment.

Due to the mental and emotional processes involved in foreign language education, it has similar qualifications as mother tongue education. However, these two language acquisition areas have some

structural differences. The most prominent of these is the grammatical nature of the mother tongue, while the natural minds of individuals are naturally established through informal learning from their infancy, certain educational processes are required to acquire the grammatical structure of the foreign language. In addition, the skills of individuals to use their mother tongue in foreign language teaching are also effective.

Language education is of interest to researchers because it is important for individuals to adapt themselves and to express themselves. Language education is mainly studied in two topics as mother language education and foreign language education. This process starts with the mother language education of individuals and continues with foreign language education in the following period in line with interests and needs. However, the mother language of individuals can affect foreign language education processes both cognitive and emotional. The language education process is shaped under the influence of many elements because of the fact that individuals are a social entity. These factors can be listed as home, environment, school etc. Developing technology enables internet usage to be spread among individuals.

Method

Qualitative methods were used in this study. The case study was preferred because it is thought to be suitable for the property measured in the study. Standardized open-ended interview forms were used to determine the role of internet and internet-based applications in the education processes of individuals who learn Turkish as a foreign language. In order to ensure the reliability of this interview form consisting of questions about the purpose of the research, three experts from higher education institutions were consulted. According to the opinions of these experts, it was concluded that the interview forms were reliable. The data source of the research consists of interview forms obtained from foreign students studying at Turkish Teaching Center. Random method was preferred in the selection of students. A total of 20 students participated in this research process. The students were provided to participate in the study voluntarily. Document analysis method was used to analyze the data obtained.

Findings and Results

As a result of this research, it was determined that foreign students learned Turkish words via television, internet, environment and family. It was seen that the students knew some Turkish words before they started to learn Turkish. These words were found to be generally related to daily life.

It was observed that the students increased their interest in learning Turkish words through internet and internet based social practices after they started to learn Turkish. The students stated that they learned many Turkish words through this means. This situation has an important position in terms of revealing the positive effect of internet and internet based social applications on language teaching.

Variables such as individual qualifications, teaching methods, materials used in foreign language teaching can affect the language learning process in various ratios. Moreover, the interaction with the inputs (sounds, images, etc.) of the target language is also important in

shaping this process. Especially internet and internet based applications provide an advantage in language learning in terms of addressing multiple senses. In this respect, Büyükaslan (2007: 15) states that the use of information technologies in teaching Turkish to foreigners will contribute to addressing the students' multiple senses. For this reason, the availability of internet in foreign language teaching enables individuals to interact more with language in the process of learning.

In this study, it was determined that designing online internet applications in teaching Turkish as a foreign language would be beneficial. These results show that internet and internet based applications can be used effectively and efficiently in teaching Turkish to foreigners.

Practices based on mutual interaction, which can be easily accessed by individuals in teaching Turkish as a foreign language, should be developed. The fact that these applications are online will help the students to learn by experiencing by doing so, thus contributing to the persistence of what is learned in their minds.

Keywords: Turkish Education, Internet Based Education, Teaching Turkish to Foreigners.

Giriş

“İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan” olarak tanımlanan dil, insanoğlunun sürdürdüğü binlerce yıllık medeniyetin en önemli öğelerinden biridir (TDK, 2019). Bireylerin iletişim kurmalarının en temel yolu olan dil, toplumsal uyumun sağlanmasında önemli bir rol üstlenir. Bu durum dil eğitiminin konumunun belirlenmesine yardımcı olmaktadır. Ana dili ve yabancı dil eğitimi olarak iki ana başlıkta incelenen dil eğitimi bireylerin günlük yaşamlarının yönlendirilmesini sağladığı için öğretim programlarının da temelinde yer alır. Ana dili eğitimi içerdiği zihinsel ve duygusal süreçlerden dolayı yabancı dil eğitimi de etkilemektedir. Ana dili eğitiminin farklı dil becerilerine dayanması bireylerin belirli formal ve informal eğitimler almasını gerektirmektedir.

Ana dili eğitimi dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinden oluşmaktadır. Bireylerin ilk kazandıkları dil becerisi dinlemedir. Benzer kavramlar olmasına rağmen işitme ile dinleme birbirinden farklı konumda bulunmaktadır. İşitme davranışı doğal bir süreç iken dinleme belirli zihinsel süreçleri yani anlamlandırma yapmayı gerektirmektedir. Bu nedenle anlamlandırma davranışı, bebeklerde dinlemenin göstergesi olarak tanımlanır. Cüceloğlu (2010, s, 343) bebeklerde anlamlandırma davranışının doğumdan 6 saat sonra başladığını ifade eder. Cüceloğlu (2010, s. 343) örtük bellek olarak tanımladığı, beynin hipokampus bölümünde gelişen anlamlandırma davranışının bireyin değerler sisteminin de gelişmesini sağladığını belirtmektedir. Araştırmacının bu ifadelerinden yola çıkarak sağlıklı bireylerde dinleme, izleme, koklama, dokunma gibi duyuşal özellikler vasıtasıyla gelişen anlamlandırma davranışının çok erken dönemlerde başladığı sonucuna ulaşmak mümkündür. Bireylerin işittikleri sesleri anlamlandırmaları onların dinleme süreçlerinin sağlıklı işlediğinin göstergesi niteliğindedir. Öyle ki bireylerin günlük hayatta en çok kullandıkları dil becerilerinden olan konuşmanın gelişmesi de sağlıklı bir dinleme davranışının varlığına bağlıdır. Dinleme becerisi vasıtasıyla kelimeleri zihninde anlamlandıran bireyler daha sonra bu düşüncelerini ifade etme ihtiyacı duyarlar. Bu durumda konuşma becerisi devreye girmektedir. Bu yönüyle konuşma becerisi bireylerin kendilerini ifade ederken en çok kullandıkları dil becerisidir. Konuşma becerisi, dinleme becerisi üzerine temellenerek kazanılmaktadır. Bu durum diğer dil becerisi alanlarında da görülmektedir. Nitekim sağlıklı bireylerde dil becerilerinin kazanım sırası incelendiğinde bunları dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak

listelemek mümkündür. Bu becerilerden dinleme ve okuma anlama becerisi, konuşma ve yazma ise anlatma yani kendini ifade etme becerisidir (Doğan, 2009, s. 186). Bu becerilerden olan dinleme ve konuşma doğal bir süreçte kazanılırken, okuma ve yazma becerileri ise belirli eğitsel süreçlerden geçmeyi zorunlu kılmaktadır. Kendini ifade etme becerisi olan yazmanın, konuşmaya göre daha estetik ve değerli görülmesinin temelinde de belirli eğitime, gelişime dayanıyor olması yatmaktadır.

Yabancı dil eğitimi içerdiği zihinsel ve duygusal süreçler sebebiyle ana dil eğitimi ile benzer niteliklere sahiptir. Ancak bu iki dil kazanım alanının, bazı yapısal farklılıkları da bulunmaktadır. Bunlardan en belirginini ana dilin gramer yapısı bireylerin zihinlerine bebeklik dönemlerinden itibaren informal öğrenmeler vasıtasıyla doğal olarak yerleşirken, yabancı dilin gramer yapısının kazanılması için belirli eğitim süreçleri gerekmektedir. Ayrıca yabancı dil öğretiminde bireylerin ana dillerini kullanma becerileri de etkili olmaktadır.

Ana dili ve yabancı dil eğitiminde bireylerin sözcük varlıkları onların dil gelişimlerini etkilemektedir. Bireylerin sözcük varlığının gelişimine yönelik çalışmaları bulunan Güneş (2013, s. 2), bireylerin bildikleri kelime sayısının onların “düşünme, anlama, sorun çözme, öğrenme, duygusal ve sosyal becerileri” nin gelişimine katkı sağladığını belirtmektedir. Bu durum bireylerin kelime öğrenme stratejilerinin önemini de ortaya koymaktadır. Güneş (2013, s. 18-19), bireylerin anlam ipuçları, ses-şekil ipuçları, dil bilgisi ipuçları, söz dizimi ipuçları, sözlüksel ipuçları vasıtasıyla kelime öğrendiğini açıklar.

Bireylerin dil edinim süreçlerine etki eden birçok etken bulunmaktadır. İlgili etkenleri aile, çevre, okul vb. şeklinde sıralamak mümkündür. Bunlar doğumdan başlayarak bireylerin yaşamı boyunca etkisini sürdürebilmektedir. İlk olarak bebekler ailesinin güdümünde bir dil eğitimi sürecine girmektedir. Ana dili eğitiminin başlangıcı olan bu dönem daha sonra çevrenin de etkisiyle gelişim gösterir. Çocukluk dönemi dil eğitimi, ana dilin yanı sıra yabancı dil öğretimi açısından da bazı kritik süreçleri içerisinde barındırmaktadır. Han ve Huang (2010, s. 831) araştırmalarında bu konuya değinirler. Onlara göre özellikle yabancı ailelerin çocuklarının okullarda sosyal uyum sağlaması, bu çocukların o ülkenin dilini etkili kullanabilme becerisi ile doğru orantılıdır. Han ve Huang (2010, s. 831) ABD’deki okullarda yaptıkları bu araştırmalarında İngilizce bilmeyen çocukların İngilizce bilen çocuklara göre daha fazla sorunlu davranışlarının olduğunu tespit etmişlerdir. Eğitim ortamlarında bireylerin geliştirdikleri davranışların onların yaşamlarının geneline yansıyabileceğinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Gelişen ve yaygınlaşan teknoloji “çevrenin” kapsamının da değişmesine neden olmuştur. Gerçek bireylerle sınırlı olan çevreye, günümüzde televizyon, internet ve internet tabanlı uygulamalar da dâhil olmuştur. Televizyon ve internetin bireylerin gelişimlerini doğrudan etkilediği yapılan araştırmalarla göz önüne serilmektedir. Karakuş vd. (2014, s. 240-241) dünyada yaygınlaşan internet kullanımının, çocukların günlük alışkanlığı haline geldiğini ve çocukların yarısına yakının sosyal medya hesaplarının olduğunu tespit etmişlerdir. Bu araştırmayla benzer şekilde Livingstone da (2008, s. 393-411) çocukların sosyal medya hesaplarını haftada en az bir kere ziyaret ettiğini belirtmektedir. Bu sonuçlar internetin bireyler için artık önemli bir uyaran olduğunun göstergesidir. Televizyon izlemenin çocuklar üzerindeki etkisine yönelik araştırmalar da mevcuttur. Anderson ve Pempek (2005, s. 505-522) televizyon programlarının 18. aydan itibaren çocukları zihinsel ve duygusal yönden etkilediğini ifade etmektedirler.

Ewa M. Golonka vd. (2014, s. 70-105) “Technologies for foreign language learning: a review of technology types and their effectiveness” isimli araştırmalarında teknolojik gelişmelerin öğrencilerin bilişsel gelişimlerine ve motivasyonlarına olumlu etkide bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır. İletişim alanındaki teknolojik gelişmelerin genelde internet temelli olduğu görülmektedir. Bu durum internet kullanımının daha da yaygınlaşmasına katkı sağlamaktadır. İnternetin ve internet tabanlı sosyal medya uygulamalarının (Facebook, Instagram, YouTube vb.) son yıllarda dünya genelinde kullanımının arttığı

gözlemlenmektedir. Bu durum internet ve internet tabanlı sosyal medya uygulamalarının da kullanım alanının genişlemesini sağlamıştır. Eğitim alanına da yansıyan bu durum ilgili sanal ortamların eğitsel amaçlar doğrultusunda kullanılmasını da sağlamıştır. Nitekim bazı özel kurumların internet sitelerinin yanında ilköğretim, ortaokul, lise öğrencilerine yönelikliği ve ücretsiz olması sebebiyle Eğitim Bilişim Ağı (EBA) birçok öğrenci tarafından kullanılmaktadır. Ayrıca bu uygulama öğretmenlere de yardımcı e-kaynaklar sağlamaktadır. MEB tarafından geliştirilen Eğitim Bilişim Ağı incelendiğinde bu internet sitesi vasıtası ile öğrencilere hem bilgi edinme süreçlerinde hem de konu tekrarında yardımcı olmak amaçlanmaktadır. Ayrıca bu uygulama vasıtası ile eğitimde fırsat eşitliğine de katkı sağlamanın amaçlandığı belirtilmektedir (EBA, 2019). Dil öğretiminde internet tabanlı uygulamaların tasarlanması açısından EBA önemli konumda bulunmaktadır. Bu sitede yer alan uygulamalar vasıtasıyla hem ana dili eğitimi hem de yabancı dil eğitimi konusunda öğrencilerin bilişsel ve duygusal gelişimine katkı sunulması hedeflenmektedir.

Topçuoğlu Ünal (2018, s. 387) yabancılara Türkçe öğretiminde Ankara Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'nin bünyelerinde kurulan TÖMER'lerin bu alana öncülük ettiğini belirterek günümüzde de birçok üniversitede Türkçe Öğretim Merkezleri'nin dil eğitimi verdiğini ifade eder. Parlak (2018, s. 406-407) yabancılara Türkçe öğretiminde televizyon, bilgisayar, cep telefonu, akıllı tahta gibi araçların kullanılmasının önemli eğitsel katkılarının olabileceğini belirtmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak eğitiminde çevrimiçi (online), uzaktan eğitim gibi isimlendirmelerle tanımlanan internet tabanlı öğretim uygulamalarının niteliğine yönelik çalışmalar da bulunmaktadır. Pilancı vd. (2015, s. 1277) uzaktan Türkçe öğretim programlarının esnek yapısının öğrencilere zaman ve mekân sınırlaması olmadan birçok avantajı olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca Pilancı (2009, s. 59) çevrimiçi sağlanan dil eğitimlerinde görselliğin ve işitselliğin olmasının katılımcıların ilgisini çektiğini ve bu durumun da bireylerin dil gelişimlerini olumlu yönde etkilediğini ifade eder. Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretim programı doğrultusunda internet temelli bazı çalışmaların olduğu görülmektedir. Yunus Emre Enstitüsü tarafından geliştirilen Türkçe Öğrenme Portalı vasıtasıyla video sunumları ve canlı eğitimlerle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere destek eğitimi ve uygulama imkânı sunulmaktadır.

Yöntem

Yabancı dil eğitimi formal ve informal süreçleri içermektedir. Bu durum ana dili eğitiminde olduğu gibi yabancı dil eğitiminde de bilişsel ve duygusal öğelerin etkin olduğunu göstermektedir. Planlanan dil öğretim programlarının sadece okulları kapsamaması, bireylerin zamanlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri çevrenin göz ardı edilmesine sebep olacaktır. Bu sebeple dil eğitim programlarının bütüncül bir yapıda tasarlanması bireylerin bu eğitimlerden en etkin şekilde faydalanmalarına imkân sağlayacaktır. İnternet kullanımının gelişmesi ve toplum bireyleri arasında yaygınlaşması çevre ögesinin içerisinde internetin de yer almasını sağlamıştır. Özellikle sosyal uygulamalar vasıtasıyla bireyler sanal bir ortam olmasına rağmen gerçek kişilerle iletişim kurabilmektedirler. İletişimin karşılıklı etkileşime dayandığı düşünüldüğünde bireylerin birbirlerinin güdümünde kalmaları mümkün olmaktadır. Yaygın şekilde kullanılan bu internet uygulamalarının dil eğitimleri doğrultusunda kullanılması bireylerin ilgilerini çekme açısından önemlidir. Bu araştırmanın amacı yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenim süreçlerinde internetin ve internet tabanlı uygulamaların dil öğrenmeleri üzerindeki etkisini tespit edebilmektir.

Bu araştırmada nitel yöntemler kullanılmıştır. Araştırmada ölçülen özelliğe uygun olduğu düşünüldüğü için durum çalışması tercih edilmiştir. "Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır." (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 77). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin eğitim süreçlerinde internetin ve internet tabanlı uygulamaların rolünün tespit edilmesi amacıyla standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formları kullanılmıştır. Araştırılan amaca

yönelik sorulardan oluşan bu görüşme formunun güvenilirliğinin sağlanması için yükseköğretim kurumlarında görev yapan üç uzmandan görüş alınmıştır. Bu uzmanların görüşleri doğrultusunda görüşme formlarının güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın veri kaynağını Aksaray Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi'nde eğitim gören yabancı öğrencilerden elde edilen görüşme formları oluşturmaktadır. Öğrencilerin seçiminde random yöntem tercih edilmiştir. Toplamda 20 öğrenci bu araştırma sürecine katılmıştır. Araştırma sürecinde öğrencilerin gönüllü katılımı esas alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden sekizi kadın, on ikisi ise erkektir. Öğrencilerin ülkelerinin Türkmenistan, Afganistan, Mısır, Yemen, Filistin, Suriye, İran, Irak olduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerin kodlanmasında (Ö.) kısaltması kullanılmıştır.

Araştırma soruları şu şekildedir:

1. Türkçe öğrenmeye başlamadan önce bildiğiniz Türkçe kelimeler var mıydı? Eğer varsa aşağıdaki boşluğa yazınız.
2. Bu kelimeleri nasıl öğrendiniz? (Tv, internet, arkadaşlar vb. aracılığıyla öğrendim.)
3. Türkçe öğrenmeye başlamadan önce, internet ve internet tabanlı sosyal uygulamalar (facebook, instagram, youtube vb.) aracılığıyla öğrendiğiniz Türkçe kelimeler var mı?
4. Türkçe öğrenmeye başladıktan sonra internet ve internet tabanlı sosyal uygulamalar (facebook, instagram, youtube vb.) aracılığıyla öğrendiğiniz Türkçe kelimeler var mı?
5. Yabancı dil eğitiminde internetin ve internet tabanlı uygulamaların etkisi hakkındaki bilgilerinizi paylaşınız.

Araştırma sırasında *internet tabanlı uygulamalar* ifadesi ile Facebook, Instagram, YouTube gibi sosyal medya uygulamaları kastedilmektedir. Bu ifadelere yönelik açıklamalara görüşme formunda yer verilmiştir. Öğrencilerin bu açıklamalar vasıtasıyla soruları daha iyi kavrayacakları düşünülmüştür. Elde edilen verilerin analiz edilmesinde doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerin görüşme formlarındaki sorulara verdikleri cevaplar, verilerin doğru analiz edilmesi amacıyla değiştirilmeden yazıya geçirilmiştir. Öğrencilerin görüşme formunda yer alan ifadeleri üzerinde yazım, noktalama vb. yönlerden düzeltmeler yapılmamıştır.

Bulgular

Teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşması internet kullanımının da bireyler arasında artmasına neden olmaktadır. Bu durum bireylerin günlük yaşamlarının geneline etki edecek boyutta gelişim göstermektedir. İnternet ve internet tabanlı uygulamalar eğitim faaliyetlerinde etkin olarak kullanılmaktadır. Özellikle uzaktan eğitimler vasıtasıyla örgün ve yaygın eğitim kurumlarının interneti etkin olarak kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin dil eğitiminde, kelime öğrenmelerinde formal ve informal eğitsel süreçler etkili olmaktadır. Öğrencilerin Türkçe Öğretim Merkezi aracılığıyla dil öğrenmeye başlamadan önceki edindiği kelimeler informal süreçler doğrultusunda kazanılmaktadır. Yabancılar Türkçe öğretiminde internetin ve internet tabanlı uygulamaların kullanılmasının öğrenci görüşleri doğrultusunda analizinin amaçlandığı bu çalışmada öğrenci görüşme formlarından elde edilen veriler başlıklar altında değerlendirilmiştir.

1. Türkçe öğrenmeye başlamadan önce bildiğiniz Türkçe kelimeler var mıydı?

Dil öğreniminde zihinsel ve duygusal hazırbulunuşluk bireylerin eğitim süreçlerinin şekillenmesinde etkin faktörlerden biridir. Bireylerin öğrenecekleri dile ilgi duymaları, eğitim süreçlerinde onların motivasyonlarının artmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca öğrencilerin öğrenecekleri dile ait bazı kelimeleri bilmeleri de onların dil derslerine yönelik hazırbulunuşluklarının olumlu yönde şekillenmesini sağlamaktadır.

Öğrencilere uygulanan görüşme formunda yer alan ilk soru Türkçe derslerine yönelik hazırbulunuşluk ve sözcük varlığı konusundadır. Öğrencilerin genel olarak çoğunluğunun Türkçe

öğrenmeye başlamadan önce bazı Türkçe kelimelere aşina oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin bu soruya yönelik ifadelerinden bazıları aşağıda yer almaktadır:

Ö.1. *Türkçe öğrenmeye başlamadan önce birkaç kelime biliyorum. Bu kelimeler (süt, anne, gel, get). Ailem Türkmen oldu için baza kelimeler biliyorum.*

Ö.10. *Tesadüf, kaleci, acı, komutan, gol, taç, asker, hayır, evet, tebrik, günaydın, iyi günler...*

Ö.9. *Günaydın, ayakkabı, hissetmek, sevmek, bilmek...*

Ö.8. *Meraba, nasılsınız, kolay gelsin, geçmiş olsun, güle güle, hoşça kal...*

Ö.7. *Sevmek, kalem, duygu, his, saat, tesadüfen, tanışmak, bir bakış, sonra, sevgi, özlem, hasret, göz...*

Ö.18. *Evet, vardı. (Nasılsın) (Merhaba) (Neredesin)*

Ö.16. *yok hiç Türkçe kelimeler.*

Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenmeden önceki süreçlerde edindikleri Türkçe kelime ve ifade kalıplarına ait tablo şu şekildedir:

Tablo 1: Türkçe öğrenme sürecinin öncesinde Türkçe kelime bilen öğrenciler

Türkçe Kelime Bilme Durumu	Öğrenci Sayısı (N)
Türkçe kelime bilenler	16
Türkçe kelime bilmeyenler	4

Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde on altı öğrenci, Türkçe eğitimi almaya başlamadan önce bazı Türkçe kelimeleri bildiğini ifade etmiştir. Dört öğrenci ise Türkçe eğitimi almadan önce hiç Türkçe kelime bilmediğini belirtmiştir. Öğrencilerin daha önceden bildikleri Türkçe kelimeler incelendiğinde günlük hayatın geneline dair ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Bu ifadeler *günaydın, iyi günler, merhaba, nasılsın, kolay gelsin* gibi selamlaşma kalıplarının yanında; *duygu, sevgi, hasret, acı* gibi duygusal anlam taşıyan sözcükleri içermektedir. Ayrıca karşılıklı soru sormaya dayanan *neredesin?, ne yapıyorsun?, her şey yolunda mı?* ifadeleri de yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başlamadan önce sözcük varlıkları arasında yer almaktadır. Bu ifadelerin yanı sıra onay, ret içeren sözcüklerin (*evet, hayır, tamam*) ve kısa fillerin (*gel, git, bak vb.*) bazı öğrenciler tarafından bilindiği tespit edilmiştir.

Yukarıda sıralanan, öğrencilerin daha önceden sözcük varlıklarında bulunan kalıp ifadeler ve sözcükler incelendiğinde bunların dile ait temel kavramlar olduğu söylenebilir. İnsanların içinde bulundukları toplumla en basit düzeyde ilişki kurmalarında etkili olan bu kavramların, öğrencilerin zihinlerinde ihtiyaç durumuna göre şekillendiği görülmektedir. Öğrencilerin genelde günlük yaşam içerisinde sıklıkla kullanabilecekleri sözcükleri daha önceden öğrendikleri söylenilebilir. Bu durum öğrencilerin kendilerini Türkçe olarak en uygun biçimde ifade edebilme isteklerinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca özel ilgi alanları da öğrencilerin bildikleri kelimelerin türünü etkileyebilmektedir. Ö.10. koduyla tanımlanan öğrenci, askerlik, futbol gibi terim anlamlı sözcükleri bilmesinin sebebini bu alanlara olan özel ilgisinden kaynaklandığını belirtmektedir.

2. Bu kelimeleri nasıl öğrendiniz?

Dil öğretim süreçlerinin genelinde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretim sürecinde de öğrencilerin hazırbulunuşluğu önemli konumda bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin hazırbulunuşluğuna etki eden durumların da tespit edilmesi dil öğretim süreçlerinin tasarlanmasına yardımcı olabilmektedir. Bu amaçla görüşme formunda yer alan ikinci soruda öğrencilerden daha önceden bildiklerini belirttikleri Türkçe sözcükleri hangi vasıtalarla öğrendiklerini açıklamaları

istenilmiştir. Bu yolla öğrencilerin ilk soruda verdikleri cevapların sağlamasını yapmak ve güvenilirliğini sağlamak amaçlanmıştır. Öğrencilerin bu başlık altındaki cevaplarından bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Ö.12. İnternette, youtube eğitim video...

Ö.11. Televizyondan film izleyerek övrendim.

Ö.10. Tv, askerde.

Ö.9. İnternet, televizyon, arkadaşlarla konuşarak.

Ö.6. Televizyonu izleyerek öğrendim.

Ö.2. Televizyon izlerken, yani dizi filmleri izleyerek öğrendim.

Ö.18. Arkadaşlardan benden önce Türkiye geldi. Ondan birkaç tane öğrendim.

Ö.20. Ben Türkçe kelimelerini anne dilim Özbekçe olduğu için önceden biliyordum ve bir az da diriliş dizisini izleyerek öğrendim.

Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe eğitimi almaya başlamadan önce bildikleri kelimeleri hangi vasıtalarla öğrendiklerinin belirlenmesi amacını taşıyan bu görüşme sorusu incelendiğinde bazı temel öğelerin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu öğeleri televizyon, sosyal çevre, internet, aile olarak sıralamak mümkündür. Bu durumu daha iyi analiz edebilmek için elde edilen veriler tabloya dönüştürülmüştür. İlgili tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 2: Yabancı Kelime Öğrenmede Etkili Öğeler

Kelime Öğrenme Aracı	Öğrenci Sayısı (N)
Televizyon	11
Sosyal Çevre (Arkadaşlar, iş vb.)	9
İnternet	10
Aile	4

Öğrencilerin Türkçe eğitimi almaya başlamadan önce bildikleri kelimeleri hangi vasıtalarla edindiklerine dair ifadeleri incelendiğinde bazı öğrencilerin kelime öğrenmelerinde birden fazla öğenin etkili olduğunu belirttikleri görülmektedir. Tablo 2 incelendiğinde 11 öğrenci televizyon programları vasıtasıyla Türkçe kelimeler öğrendiğini ifade etmiştir. Bu programların genel olarak filmler ve dizilerden oluştuğu söylenebilir. Ö.20. 'nin "...bir az da diriliş dizisini..." ifadesi bu durumun göstergesi niteliğindedir. Televizyondan sonra Türkçe kelime öğrenmeye etki eden bir diğer öğe sosyal çevredir. Araştırmada 9 öğrenci arkadaşları, iş çevresi, tanıştığı kişiler aracılığıyla Türkçe kelimeler öğrendiğini ifade etmiştir. Bu durum sosyal çevrenin dil öğrenme konusunda etkisini göstermesi açısından önemlidir. Kelime öğretiminde internetin rolü incelendiğinde 10 öğrencinin cevaplarında bu yönde ifadelerin olduğu görülmektedir. Son olarak 4 öğrenci ise Türkçe kelimeleri ailesinden öğrendiğini belirtmiştir.

Bazı öğrencilerin Türkçe kelimeleri öğrenmelerinde daha önceden Türkçe öğrenen arkadaşlarının etkisinin olduğunu belirttikleri görülmüştür. Bu öğrenciler, arkadaşları ile Türkçe konuşmayı deneyerek, bu yolla günlük hayata dair bazı kelimeleri öğrenmeye çalışmışlardır. Öğrenmede uygulamanın etkisi yadsınamaz boyuttadır. Yapararak – yaşayarak öğrenme olarak tanımlanan bu durum bireylerin öğrendikleri teorik bilgileri pratiğe dönüştürmelerine imkân sağlamaktadır. Öğrencilerin Türkçe kelime öğrenmelerinde bir diğer etkenin ailede öğrenilen dil, yani ana dili olduğu görülmektedir. Özellikle Türkmen ve Özbek öğrencilerde bu durum gözlemlenmektedir. Nitekim Ö.20'nin "Ben Türkçe kelimelerini anne dilim Özbekçe olduğu için önceden biliyordum..."

şeklindeki ifadesi bu durumun göstergesi niteliğindedir. Türkçe öğrenim sürecinde lehçe özelliklerinden dolayı farklı gibi görünen kelimelerin köken olarak aynı olduğunun kavranması, kelimelerin zihne kalıcı olarak yerleşmesine yardımcı olmaktadır.

3. Türkçe öğrenmeye başlamadan önce internet ve internet tabanlı sosyal uygulamalar aracılığıyla öğrendiğiniz Türkçe kelimeler var mı?

Bu soru vasıtasıyla öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenim sürecinin öncesinde internet ve internet tabanlı uygulamalar vasıtasıyla hangi kelimeleri öğrendiklerini belirlemek ve bu kelimelerin yapısal özelliklerini tespit edebilmek amaçlanmıştır. Öğrencilerin internet ve internet tabanlı uygulamalar vasıtasıyla Türkçe kelime öğrenme durumları incelendiğinde 10 öğrencinin bu vasıtalarla Türkçe kelime öğrendiği belirlenmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri bazı cevaplar aşağıda sıralanmıştır:

Ö.12. Youtube: Merhaba, nasılsın, aramak, konuşmak, olmak, iyi, kötü, güzel vb.

Ö.15. İnternette öğrendim birkaç tane. abı, abla, anne, baba, sevmek, aşık.

Ö.20. Evet ben Youtube den Türkçe film ve dizileri sürekli takip ediyordum. Facebooktan da birkaç tane Türk arkadaşlarım vardı ve onlarla bayramlara bazan Türkçe konuşuyordum.

Ö.8. sinemalardan öğrendim.

Ö.7. Var.

Ö.6. En çok günlük burçlarımı okuduğım zaman Türkçe kelimeleri öğrendim.

Ö.5. Yok.

Ö.3. Filmler izleyerek.

Ö.1. Evet var bu kelimeler (masal, derin, yoksulluk, ağaç, araba, Ela)

Ö.18. Yok.

Ö.14. Yoktu.

Ö.13. Yok.

İnternet ve internet uygulamaları vasıtasıyla Türkçe kelime öğretiminde, karşılıklı etkileşimin önemli konumda olduğu görülmektedir. Bireyler internet tabanlı sosyal medya uygulamaları aracılığıyla genelde günlük ihtiyaçlar doğrultusunda en çok kullanılan kelimeleri öğrenmeye gayret etmektedirler. Bu kelimeler genel olarak akrabalık bildiren ifadelerden (anne, baba, abla vb.), selamlaşma ifadelerinden (merhaba, nasılsın vb.), kısa fiillerden (aramak, sevmek vb.) ve isimlerden (ağaç, araba vb.) oluşmaktadır. Ayrıca internet üzerinden izlenebilen film ve diziler de bireylerin Türkçe kelime öğrenmelerinde etkili olabilmektedir. Öğrenciler bu vasıta ile bazı belirgin ifadeleri kavrayabilmektedir. Ancak karşılıklı etkileşime dayanan internet uygulamalarının film, dizi izlemek gibi tek yönlü etkileşim içeren durumlara göre kelime öğretiminde daha etkin olduğu görülmektedir. Çünkü internet vasıtasıyla kelime öğrendiğini belirten öğrencilerin geneli öğrendikleri kelimeleri bu sosyal medya uygulamaları ile kazandıklarını belirtmektedirler.

4. Türkçe öğrenmeye başladıktan sonra internet ve internet tabanlı sosyal uygulamalar aracılığıyla öğrendiğiniz Türkçe kelimeler var mı?

İlgi alanı ve ihtiyaçlar öğrenmelerin şekillenmesinde etkili konumda bulunur. Görüşme formunda yer alan diğer sorular öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenmeye başlamadan önceki informal öğrenme süreçlerini tespit edebilme amacına yöneliktir. Bu soru vasıtasıyla öğrencilerin formal olarak dil öğrenmeye başladıktan sonraki durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerde

aldıkları eğitimlerin ve yaşadıkları yerin etkisiyle yeni Türkçe kelimeler öğrenme konusunda farkındalık oluşmaktadır. Ayrıca bu durum onların ilgi alanlarının dil öğrenme stratejileri doğrultusunda şekillenmesine yardımcı olmaktadır. İnternetin yaygın olarak kullanılması bireylerin dil öğrenme süreçlerine de etki edebilmektedir. Nitekim Türkçe öğrenmeye başlamadan önce 10 öğrenci internet vasıtasıyla Türkçe kelime öğrenirken, Türkçe öğrenmeye başladıktan sonra bu sayı 16 öğrenciye kadar çıkmıştır. Bu sonuçlara göre Türkçe öğrenen öğrencilerin internet yoluyla kelime öğrenim oranında Türkçe eğitimleri öncesine göre % 60'lık bir değişimin olduğu söylenebilir. Öğrencilerin öğrenme stratejilerindeki bu değişim internetin ve internet tabanlı uygulamaların dil eğitiminde kullanılmasının öneminin göstergesi niteliğindedir.

Ö. 15. *Otogar, apartman, daire.*

Ö.13. *Hayal etmek, hafıza, yaramaz, etkilenmek.*

Ö.4. *Evet çok öğrendim.*

Ö.16. *Evet. Buralardan şiirlere bakarım. Merak ederim.*

Ö.12. *Okul, masa, kitap, karşısında, arkasında, öyle, böyle, merak etmek, kan kardeşi vb.*

Ö.1. *Evet, Bazen youtube filmler izliyorum ve bundan çok kelimeler biliyorum.*

Öğrencilerin Türkçe öğrenim süreçlerinde internet ve internet tabanlı uygulamalar vasıtasıyla öğrendikleri kelimeler incelendiğinde günlük hayata dair ifadelerin (otogar, ev, masa, nasılsın vb.) ağırlıklı olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin ilgi alanları da bu yönde yeni kelime öğrenmelerine etki edebilmektedir. Örneğin Ö.16 şiirler vasıtasıyla yeni kelimeler öğrendiğini belirtirken, Ö.1 ise film izleyerek yeni kelime öğrendiğini ifade etmiştir.

Üçüncü soruda Türkçe öğrenimleri öncesinde internet vasıtasıyla kelime öğrenmediğini belirten öğrencilerden bazıları Türkçe öğrenmeye başladıktan sonra bu yolla yeni kelimeleri öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Bu öğrencilerden bazılarına ait ifadeleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

Ö.18. *var. (vazgeç) (devam et).*

Ö.14. *Televizyon, aile, tabiat, kuaför, masa, sokak, hafta, ev, spor, mesaj.*

Ö.13. *Evet –Hayal etmek, hafıza, yaramaz, etkilenmek vb.-*

Ö.11. *mereba, nasılsın, televizyon, okul, ev, spor, merak etmek, iyilik, kötülük, akıllı, hatıra.*

Cevaplar incelendiğinde diğer öğrencilerde olduğu gibi bu öğrencilerin de genelde günlük yaşamda sıklıkla kullanılan kelimeleri internet vasıtasıyla öğrendikleri tespit edilmiştir. Bu durum ihtiyaçlar doğrultusunda kelime öğreniminin internet aracılığıyla Türkçe kelime öğrenmede de etkili olduğunu göstermektedir. Öğrencilerden bazıları internet uygulamaları vasıtası ile sayamayacakları kadar çok kelimeyi öğrendiklerini belirtmektedir. Bu durum internet tabanlı uygulamaların dil eğitimindeki olumlu etkisini göstermesi açısından önemlidir.

5. Yabancı dil eğitiminde internetin ve internet tabanlı uygulamaların etkisi hakkındaki düşüncelerinizi paylaşınız.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin dil eğitiminde internetin ve internet tabanlı uygulamaların etkisi hakkındaki düşüncelerini tespit edebilmek amacıyla hazırlanan bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilere ait bazı ifadeleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

Ö.16. *Evet çok faydalı. Zatan ben İngilizce bu şekilde öğrendim ve konuştum.*

Ö.13. *Yabancı dil eğitiminde internetten kullanmak yerine hocadan öğrenmek iyidir.*

Ö.19. *Evet internetin öğrenmeye çok faydası oluyor.*

Ö.20. Gönümüne internet ve özellikle sosyal uygulamaları inkarsiz ehimmiyet ve rûlû var ve bu yüzden benim için ve hata herkes için verimli etkisi var.

Ö.3. Kullanılabilir. Çevrimiçi olarak...

Ö.2. Evet etkisi var. Mesela; çevrimiçi...

Öğrencilerin ifadeleri incelendiğinde yabancı dil eğitiminde internet kullanımının faydalı olacağı ve gerekli olduğu konusunda bir görüş birliğinin olduğu görülmektedir. Bazı öğrenciler bu uygulamalar vasıtasıyla farklı yabancı dilleri öğrendiklerini belirtmektedirler. Bu durum dil öğretiminde internet ve internet tabanlı uygulamaların kullanımının olumlu etkisini göstermesi açısından önemli konumda bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin değindikleri bir diğer nokta tasarlanacak uygulamaların “çevrimiçi” olması doğrudur. Çünkü karşılıklı etkileşime dayanan çevrimiçi uygulamalar bireyleri düşünce üretmeye ve sorgulamaya yönlendirmektedir. Bu uygulamalar vasıtasıyla bireylerin birbirleri ile etkileşime geçmeleri, onların duygusal zekâlarını da kullanabilmelerine imkân sağlamaktadır. Eğitim süreçlerinde çoklu duyuların kullanılmasının kalıcı öğrenmeleri sağlayacağını göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Sonuç

Bu araştırma vasıtası ile elde edilen sonuçları şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Yabancı öğrencilerin televizyon, internet, çevre ve aile öğelerinin vasıtasıyla Türkçe kelimeler öğrendikleri tespit edilmiştir.
2. Öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başlamadan önce bildikleri kelimeler incelendiğinde bunların genelde günlük hayata yönelik kelimeler ve ifade kalıpları olduğu görülmüştür. Bu kelimeler genelde selamlaşma (*günaydın, iyi günler vb.*), hal hatır sorma (*Nasılsın?, Ne yapıyorsun? vb.*) gibi kalıp ifadelerden; günlük ihtiyaçlara yönelik fiiller (*gel, git, sev, bak, bil vb.*) ve isimlerden (*kalem, saat, sevgi, ayakkabı, özlem vb.*) oluşmaktadır.
3. Öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başladıktan sonra internet ve internet tabanlı uygulamalar vasıtasıyla Türkçe kelimeler öğrendikleri tespit edilmiştir.
4. Öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başladıktan sonra internet ve internet tabanlı uygulamalar vasıtasıyla öğrendikleri kelimeler genelde günlük ihtiyaçlara ve ilgi alanlarına yönelik kavramlardan, ifade kalıplarından oluşmaktadır.
5. Öğrencilerin Türkçe öğrenmeye başladıktan sonra internet ve internet tabanlı sosyal uygulamalar vasıtasıyla Türkçe kelime öğrenmeye yönelik ilgilerinde artışın olduğu gözlemlenmiştir. Öğrenciler bu vasıtayla birçok Türkçe kelime öğrendiğini belirtmişlerdir.
6. Öğrencilerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde internet ve internet tabanlı uygulamaların kullanımının faydalı olacağı konusunda görüş birliğinde olduğu tespit edilmiştir.

Bu durum internetin ve internet tabanlı sosyal uygulamaların dil öğretimindeki olumlu etkisini ortaya koyması açısından önemli konumda bulunmaktadır. Çünkü internet kullanımı toplum genelinde yayılım göstermektedir. Bu durum özellikle genç bireyler arasında daha fazladır. TÜİK’in 2013 yılında yaptığı bir araştırmaya göre Türkiye’de 06-15 yaş arasındaki çocukların %50,8’i interneti kullanmaktadır (TÜİK, 2013, s. 1). İnternet kullanımının aradan geçen 6 yılda daha da yaygınlaştığı düşünüldüğünde bireyler arasındaki internet kullanım oranlarında yükselişin olması muhtemel bir durumdur. Öğrencilerin günlük hayatlarının büyük bölümünde bu tür uygulamalarla etkileşimde olmaları, bu durumun eğitsel açıdan bir fırsat olmasına imkân sağlamaktadır.

Öğrencilerin internet ve internet tabanlı uygulamalar vasıtasıyla kelime öğrenmelerinde bu araçların çoklu duyulara hitap edebilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Yabancı dil öğrenim sürecine bireysel yeterlilikler, öğretim yöntemleri, kullanılan materyaller gibi değişkenler çeşitli oranlarda etki edilmektedir. Ayrıca hedef dile dair girdilerle (ses, görüntü vb.) etkileşimde olma durumu da bu sürecin şekillenmesinde önemli konumda bulunmaktadır. Özellikle internet ve internet

tabanlı uygulamalar çoklu duyulara hitap edebilme açısından dil öğreniminde avantaj sağlamaktadır. Bu konuyla ilgili olarak Büyükaslan (2007:15) bilişim teknolojilerinin yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılmasının öğrencilerin çoklu duyularına hitap edilebilmesine katkı sağlayacağını belirtir. Bu sebeple yabancı dil öğretiminde internetin kullanılması, öğrenilmesi hedeflenen dille bireylerin daha fazla etkileşime geçmelerine imkân sağlamaktadır.

Bu araştırmada Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yabancı dil öğreniminde internetin kullanılabilirliği konusunda görüş birliğinde oldukları tespit edilmiştir. Bu görüş birliğinin oluşmasında internet temelli dil öğretiminin çoklu duyulara hitap edebilmesinin yanında bazı önemli özellikleri de içerisinde barındırmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Konuyla ilgili olarak Adıyaman (2002:96) uzaktan öğretim uygulamaları vasıtasıyla yabancı dil edinmenin fırsat eşitliğini sağlama açısından önemli olduğunu belirtir. Can (2012:72) yabancı dil öğretiminde internet temelli olan sanal öğrenme ortamlarının kullanılmasının öğretmenler, öğrenciler açısından dil öğretimi çeşitlendirdiğini ve geliştirdiğini belirtir. Bu araştırma sonuçlarıyla benzer olarak Karaağaçlı (2008:71) da internet tabanlı uzaktan eğitim uygulamalarının “yaşam boyu öğrenme, bireysel öğrenme, kitlesel eğitim” yönünden olumlu nitelikler taşıdığını belirtir. Bir dönem boyunca bilgisayarlar vasıtası ile kullanılabilen internet tabanlı uygulamalar gelişen teknoloji ile birlikte bireylerin kolaylıkla ulaşabileceği bir konuma ulaşmıştır. Elbette internetin bu erişim kolaylığına ulaşmasında akıllı cep telefonları etkili olmuştur. Çevik ve Koçer (2012:69) araştırmalarında cep telefonlarına kurulabilen yabancı dil öğretim programlarının dil öğrenimi açısından birçok avantajının olacağını vurgulamaktadır. Araştırmamıza katılan öğrencilerin internet erişimini genelde cep telefonları aracılığı ile sağladıkları düşünüldüğünde bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinde de dikkat edilmesi gereken bir konumda bulunmaktadır.

Bu araştırmada öğrencilerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde çevrimiçi internet uygulamalarının tasarlanmasının faydalı olacağı düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlar yabancılar Türkçe öğretiminde internet ve internet tabanlı uygulamaların etkin ve verimli şekilde kullanılabilmesini göstermektedir. Özellikle bu konuda bilişim teknolojileri uzmanları ile ortak uygulamalar geliştirilmesi önerilmektedir. Yabancılar Türkçe öğretim programlarının tasarlanması aşamasında program geliştirme ekibinin içerisinde bilişim teknolojileri uzmanlarının da yer alması gerekmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilerin kolaylıkla erişebileceği, karşılıklı etkileşime dayanan uygulamalar geliştirilmelidir. Bu uygulamaların çevrimiçi olması, öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme imkânı oluşturacağı için öğrenilenlerin onların zihninde kalıcı olmasına katkı sağlayacaktır. İnternetin yanı sıra televizyon programlarının da yabancı öğrencilerin Türkçeye olan ilgilerini etkilediği için özenle hazırlanması gerekmektedir. Çünkü bu programlar Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesine dolaylı yünden etki edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *Tojet*, 1(1), 92-97.
- Anderson, D. R., & Pempek, T. A. (2005). Television and very young children. *American Behavioral Scientist*, 48(5), 505–522.
- Büyükaslan, A. (2007, Mayıs). Yabancı dil Türkçenin öğretilmesinde yeni yöntemler: bilişim uygulamaları, çözüm önerileri, I. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Çanakkale. <http://turcologie.u-strasbg.fr/dets/images/travaux/ali%20buyukaslan.%20yabanci%20dil%20turkce.pdf>, (Erişim Tarihi:10.04.2019).

- Can, T. (2012). Yabancı dil öğretimi bağlamında öğrenen özerkliğinin sanal öğrenme ortamları yoluyla desteklenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 72-85.
- Cüceloğlu, D. (2010). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çevik, K.K., Koçer, H.E. (2012). Mobil cihaz tabanlı yabancı dilde kelime öğrenme uygulaması, *Selçuk Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Teknik Online Dergisi*, 11(2), 60-70.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik örnekleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.
- EBA (2019). Eğitim Bilişim Ağı. <http://www.eba.gov.tr/hakkimizda> adresinden 21.01.2019 tarihinde alınmıştır.
- Ewa M. Golonka, Anita R. Bowles, Victor M. Frank, Dorna L. Richardson & Suzanne Freynik (2014). Technologies for foreign language learning: a review of technology types and their effectiveness. *Computer Assisted Language Learning*, 27(1), 70-105.
- Güneş, F. (2013). Kelimelerin gücü ve zihinsel sözlük. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1-24.
- Han, W., & Huang, C. (2010). The forgotten treasure: bilingualism and Asian children's emotional and behavioral health. *American Journal of Public Health*, 100(5), 831-8.
- Karaağaçlı, M. (2008). İnternet teknolojileri destekli uzaktan eğitimde sosyal kazanımlar gereksinimi, *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 63-73.
- Karakuş, T., Çağıltay, K., Kaşıkçı, D., Kurşun, E., Ogan, C. (2014). Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 230-243.
- Livingstone, S. (2008). Taking risky opportunities in youthful content creation: teenagers' use of social networking sites for intimacy, privacy and self-expression. *New Media & Society*, 10(3), 393-411.
- Parlak, H. (2018). Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan görsel, işitsel, görsel-işitsel araçlar, Durmuş M., Okur A. (Ed), *Yabancılar Türkçe öğretimi içinde* (401-408). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Pilancı, H. (2009). Uzaktan Türkçe öğrenen yabancıların Türkçeyi iletişim aracı olarak kullanabilme yeterlikleri. *Journal Of Language And Linguistic Studies*, 5 (2), 49-61.
- Pilancı, H., Çalışkan, H., Aydın, C.H., Karadağ, N., Söker, N., Saltık, O., Kip Kayabaş, B. (2015). Uzaktan Türkçe öğretim programı (tsp): hazırlık, uygulama, sorunlar ve çözümler, *Turkish Studies*, 10 (11), 1277-1296.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- TDK (2019). *dil*. 10.01.2019 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5c45a248122970.47982986 adresinden alınmıştır.
- Topçuoğlu Ünal, F. (2018). Türkçenin yabancılar öğretiminde yazılı kaynaklar, Durmuş M., Okur A. (Ed), *Yabancılar Türkçe öğretimi içinde* (387-399). Ankara: Grafiker Yayınları.
- TÜİK (2013). 06-15 yaş grubu çocuklarda bilişim teknolojileri kullanımı ve medya, 2013. *TÜİK Haber Bülteni*, 15866, 1-2.